

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloqventiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

Monarchiam reliquis Rerumpub. generibus esse præferendam

urn:nbn:de:hbz:466:1-39028

MONARCHIAM
RELIQVIS RERVMP. GENE-
RIBUS ESSE PRÆFE-
RENDAM.

NEXORDIO *dices* Nemini posse esse dubium, quin Deus voluerit Ecclesiam suam ea ratione & modo gubernare, qui sit omnium optimus & utilissimus.

Vide Bel-
larm. de
Rom. Pon-
tificis lib. i
cap. i.

In PROPOSITIONE, Te demonstraturum Mo-
narchicum regimen optimum & utilissimum esse.

CONFIRMATIONIS I. Ratio ducetur ab ANTI-
QUITATE: Nam hæc Reip. forma est omni-

an antiquissima & prima. Siquidem cum easdem sedes ac familias homines confluisent, in iis, qui ætate antecelluit, vel naturali quodam jure imperandi auctoritatem potestatemque sibi ven-

Longè vetu-
stiora sūt
Regna, quã
Resp.
Iustinus
lib. i.

dicavit: (Plato 3. de Leg.) vel electus est; Polyb. lib. 6. qui populo præpositus admirationi aliis erat, & facinorosos compecebat, (Herodot. lib. 3.) præstantes etiam viros contra populum tuebatur. (Arist. 3. Pol. cap. 10.)

II. Ab ÆQUITATE: quia justissima & æquissima esse Monarchia videtur, propterea quòd principem locum præstantissimo cuique defert, secundum illi, qui à primo proximus est: (Isocr. in Nico-
le.) & est æquissimum, ut uni alicui excellenti vi-
to libenter & sponte cives obtemperent. (Arist. 3. Pol. cap. 9)

III. ab UTILITATE, & commodis. Nam PRI-
mò, fortiorem ac potentio-
rem facit Remp. (Ergo & diuturniorem ac stabiliorem) Illa enim Resp.
est fortior, in qua major est civium inter se con-

junctio & conspiratio, cum vires conjunctæ seipsis
 dissipatis fortiores sint, (Virtus unita longè est
 potentior, quàm dispersa.) At major conjunctio
 est, ubi ab uno pendent omnes, quàm ubi à mul-
 tis. Hinc ex quatuor potentissimis Imperiis tria
 (*Assyriorum, Persarum, & Græcorum*) sub Regibus
 creverunt. Et licet *Romanum* sub populari domi-
 natu crevit, tamen in maximis rerum perturbati-
 onibus sine Dictatore (id est, Rege ad tempus con-
 stituto) conservari non potuit, & multo magis po-
 stea sub Augusto Monarcha floruit. SECUNDO,
 cum cives uni parent, facilè pax inter eos con-
 servatur: idem sentiunt, idem volunt, idem
 sequuntur omnes. Si autem multi multitu-
 dinem regant, & alius aliud imperet, in varia stu-
 dia populum scindi necesse erit: quod tunc mi-
 mè potest accidere, cum unus duntaxat est cum
 Imperio. Hinc apud Romanos sub Regibus raræ
 admodum inter cives dissensiones erant: exactis
 autem Regibus, cum per annuos Magistratû Resp.
 gereretur, rarus ille annus fuit, in quo non contē-
 derent patritii cum plebeis, ac tandem eò usq; ci-
 viles contentiones progressæ sunt, ut suis quodã-
 modo manib⁹ potentissima illa Resp. interierit. Et
 nunquam majori ac diuturniore pace Romana ci-
 vitas usa est, quàm sub imperio Augusti, qui prim⁹
 Romæ stabilem Monarchiam instituit.

TERTIO facit ut Resp. minus casibus & muta-
 tionibus sit obnoxia. Christus ait: (Matt 12.) *Omne re-
 gnum in se divisum desolabitur.* At difficilior dividendi
 potest Monarchia, quàm ulla alia forma regiminis.
 Nam id minus facile dividitur, quod est magis u-
 num: magis autem unum est ipsum simplex (na-
 turaliter & per se) unum, quàm multitudo (per se
 multa) conspirans in unum. Igitur Monarchia,
 quæ pender ab uno, minus facile scindi destrui
 potest, quàm Aristocratia, vel Democratia, quæ pen-
 dent

DE MONARCHIA.

dent à multitudine conspirante in unum. Hinc *Monarchia Assyriorum* aliquot centenis annis duravit: *Scytharum* regnum aliquot annorum millibus stetit.

IX. à FACILI. Nam PRIMÒ, facilius est unum hominem bonum, quàm multos reperire. SECUNDÒ, facilius populi uni, quàm multis parent. TERTIÒ, Magistratus, qui per vices atq; ad breve tempus Remp. gerunt, prius sæpe deponere coguntur provinciam, quàm Reip. negotia planè & plenè cognoverint. Qui autem semper eodem officio funguntur, & iisdem rebus perpetuò præstant, licet minus ingeniis valeant, longa tamè experientia cæteris antecellunt, cum & à se omnia perfici oportere sciant, diligenter de singulis negotiis cogitant, Remp. ut suam, non ut alienam curant (*Isocrae, in Nicocle.*) Anni Magistratus negotia Reip. quasi aliena respiciunt. QUARTÒ, facilius est unius viri iudicio ac voluntati satisfacere, quàm operam dare, ut multis ac variis ingeniis placeas. (*ibid.*) QUINTÒ, ubi multi sunt qui regunt, vix fieri potest, ut inde absit æmulatio, ambitio, contentio: ex quo non rarò accidit, ut alii alios impediunt, atq; id efficiant, ut qui in præsentia ad clavum Reip. sedent, malè Remp. administrent, quo major ad se, cum magistratu ipsi funguntur, gloria redundet. At Monarcha, quia nò habet cui invidet, aut cum quo de gubernatione contendat, facilius omnia moderatur. SEXTÒ, quemadmodum in amplis familiis, ubi multis servis idem ministerium assignatur, negligenter negotia procurantur, quod unus alii provinciam communem relinquat: sic ubi sunt multi, Principes Reip. unus alium respicit, & dum unusquisq; in collegas onus rejicit, nemo satis diligentem curam adhibet Reip.

(*Segnius expediunt commissa negotia plures.*) Monarchia

4 DE MONARCHIA

narcha autem, qui scit à se uno pendere omnia, cogitur nihil negligere.

V. à COMPARATIONE cum aliis Rerump. formis, quæ vim solidam ac stabilem non habent, & in quibus imperandi authoritas ac potestas exiguis cancellis circumscribitur, cum in multos, quasi frustatim divisa ac comminuta sit, in quibus etiam vehementius odia privatim excitantur, & exercētur, cum vincere quisque insententia cupit, ac princeps esse. Adhæc cum hoc spectatur, ut æqualitas sit inter ejusdem Reip. socios, id consequitur, quod iniquum est, ut eadem bonis & malis tribuantur, inæquales consequantur æqualia. (*Isocr. in Nicocle*) Adde quod qui non perpetuis Magistratibus funguntur, ante privatam ad vitam redeunt, quàm publicorum negotiorum scientiam aliquã consequantur, & usum rerum erudiantur: atque sic idem hic meruitur, quod in morbis, cum sapè novī medici adhibentur. (*ibid.*) Præterea dum alia alios intuentur, multa negliguntur, magna temporis pars negotiis domesticis tribuitur. (*ibid.*) Et tū rectè Respu. geritur, cum neque omnibus consilia de ea agitata vulgantur, neque in aperto agitantur: ergo vel hoc nomine *Monarchia* reliquis anteponenda, in quibus mala hæc usu venire solent. (*Dion. lib. 52.*) Illustrabis hæc simili: Vt gubernatores, cum in re nautica plures dantur, qui simul clavum torquere velint, etiam si artem gubernaticæ tenent, nihilominus se ipsos in navi dirigenda impediunt: ita etiam in reliquis Rerump. formis varia sunt impedimenta.

VI. ab AUCTORITATE DIVINA, quæ duobus modis ostendit *Monarchiam* esse optimum regimē. PRIMO: cum *Deus* fecit ex uno homine omne genus humanum, ut ait Paulus *Act. 17.* & omnes omninò pendere voluit ab uno, significavit unius Principatum se potius approbare, quàm multorum
gu-

DE MONARCHIA.

ubernationem. SECUNDO: Cum omnibus pe-
 nibus in sevit naturalem propensionem ad Mo-
 narchicum regimen. Hinc in qualibet domo na-
 turaliter ad unum patrem familias pertinet guber-
 natio conjugis, filiorum, servorum, rerum de-
 nique cæterarum. Quæ pulchra in mundo ha-
 bentur, singularia sunt. Mundi siquidem dispositio
 ab uno curatore & rerum universarum Domino ac
 rege Deo gubernatur. Vnus Sol diei præest, Luna
 noctem est una noctis oculus: gemini soles si fo-
 rent, metuendum esset, ne conflagrarent & perirēt
 omnia. Etiam animantia rationis expertia unius
 principatum expetere videntur: inter quadrupe-
 des Leo dominatur, inter aves principatum *Aqui-*
na tenet: *gruum* volatus longiores non sunt sine
 rege; habent *cervi* unum quem sequuntur, sunt
 ab rege apiculæ, quo

———— *incolumi mens omnibus una est.*

VII. ab EXEMPLIS. Gentes omnes regibus
 quondam paruerunt. Stant diu Romani Imperato-
 res inde à Julio Cæsare, Galli inde à Pharamundo
 reges habent, Hispani ab Athanarico, Angli à Bri-
 ttonibus, Poloni à Lecho, Dani à Dano, Ungari ab
 Attila, Boëmi à Zecho, Sueci à Magoga, Scoti à
 Fergusio. Etiam Græcorum, Atheniensium, Lace-
 dæmoniorum, Sicyoniorum, Thebanorum, Co-
 rinthiorum urbes, antequam cæca imperandi cu-
 piditate laborârunt, sub regio imperio tranquille
 vixerunt, & beatè.

In PERORATIONE ex his inferes, MONAR-
 CHIAM cæteris Rerump. formis esse præferen-
 tiam, & dices, quòd licet *Aristocratia*, seu Optima-
 rum potestas; & *Democratia*, seu multitudinis gu-
 bernatio, suis non sint privanda laudibus: tamen
 deò & illos, qui alias habuerunt Reip. formas, in
 rebus gravissimis & maximis partim unū Imp. par-
 tem Regem cum imperio exercitibus præficere vo-
 luisse.

BONOS AD MAGISTRATVM

luisse. (*Isoe. in Nicoele.*) Sic habuerunt Lacedæmonii præter Ephoros suos Regem, Athenienses Sophum, Carthaginenses unum Judicem, Romani unum Dictatorem: Veneti Senatores multos, sed unum Ducem. In cæteris vero civitatibus, quæ à pluribus reguntur, unus ferè semper est à plebe nobilitat^o Princeps, ad quem omnia referuntur, & cuius consilio pleraq; aguntur.

II. BONOS AD MAGISTRATVM gerendum etiam invitos esse compellendos.

Vide in speculo Magist. Loc. de Ambitu, de Humilit. & de Honore.

EXORDIUM duces à consuetudine prudentum, qui Ediu multumque secum ipsi deliberare solent, gerere, nec ne, Magistratum, & aliis præesse debeant.

PROPOSITIO: Te probaturum eum, qui oblatum Magistratum respuit, ac recusat, ut recipiat, cogendum esse.

CONFIRMATIONIS I. RATIO à consequentibus malis. Nam si boni ac prudentes oblatos sibi honores ac Magistratus non admittant, eosdem pravi ac stolidi consequuntur (*Plato Epist. 9.*)

II. à bonorum ac prudentum natura. Quòd illorum ea sit natura & conditio quòd quiescere atq; obedire, quam imperare aliis malunt, nec honorum cupidine flagrant (*Plato 1. de Rep.*)

III. à necessitate. Sed ut natura jubente pars una potius discrimen subire cogitur, quam totum pereat: ita Justitia flagitat, ut boni etiam periculosum potius Magistratum gerant, quam damnum aliquod Resp. sentiat. (*Arist. 2. Polit. cap. 7.*) Et si Resp. instar navis æstimanda, quæ omnium opus manibus officioq; habet, ideoq; in id incumbendum non modo, ne avertatur, sed ut in portum tutissimum sese recipiat: omnium ac singulorum eò consilia, opes, actio-